

SPIDSEN: En verden til forskel

Demens har store omkostninger, både menneskeligt og økonomisk. I Spidsen præsenteres et blik på demensområdet, der peger på uudnyttede potentialer og muligheden for menneskelig blomstring.

*"Du og jeg er af samme slags!
Vi er forbundne! Jeg elsker dig!"*

Sådan lød ordene fra Grethe. Hun var 85 år, boede på plejehjem og var langt i sin Alzheimer. Ordene blev sagt under en spontan dans for år tilbage, hvor jeg skulle observere omsorgskvaliteten. For en stund var hun helt klar, øjnene strålede og havde indfanget mine, som stærke magneter. Hun, der havde Alzheimer, kunne i dette øjeblik formulere sig mere klart og ægte end de fleste uden demens. Mødet og dén oplevelse gjorde en skelsættende forskel for mig – hun bekræftede mit personlige billede af hvem, jeg oplever mennesker med demens også er, hvor godt de kan have det trods demens, og hvad de kan – nogle endda bedre end mange andre! Kunsten at være til stede i dette nu i en dyb kontakt med andre.

I Danmark skønnes det, at op mod 85.000 mennesker er ramt af en demenssygdom. På verdensplan vurderer WHO, at ca. 47.500.000 mennesker har demens. Prognoser peger på, at dette tal vil vokse eksplosivt i fremtiden. Rigtig mange flere end vi ser i dag, især i de industrialiserede lande, vil altså få demens eller opleve sygdommen komme tæt på, når den viser sig hos et familiemedlem eller en ven. Demenssygdommen er samtidig økonomisk set blandt de dyreste sygdomme for samfundet, da den hurtigt bliver meget støtte-, pleje- og omsorgskrævende og kan vare længe. Tilsammen udgør det en stadig voksende udfordring i forhold til at kunne finansiere og tilbyde en sammenhængende, værdig og meningsfuld pleje- og omsorgsindsats, der er kendetegnet ved at fremme trivsel og velbefindende til det sidste.

Mange års erfaring som bl.a. observatør og evaluator af omsorgskvalitet, supervisor og underviser i demensområdet

fortæller mig, at sygdomsprocessen er en yderst udmattende rejse for de fleste, hvor en social død indtræffer længe før den fysiske. Angstfyldte øjne, søgende blikke, urolige, vredladne og voldsomme reaktioner og til sidst apati er alt sammen tegn på mistrivsel. En stresset og presset leder og medarbejdergruppe samt familier, der til tider føler sig afmægtige, er tegn på, at mange andre også er berørte. Men mange års erfaring har imidlertid lært mig noget andet også, nemlig at det ikke behøver være sådan. Flere og flere er ved at knække mistrivselsskoden og har lært at

Med et anderledes blik på mennesker med demens kan vi sammen skabe en verden til forskel – både menneskeligt og økonomisk.

“

Tænk, hvis vi i endnu større udstrækning begyndte at tænke og tale om mennesker med demens som medmennesker, der er af samme slags som du og jeg – og endda forbundne med os!

forædle omsorgskulturen, så den i stedet for at slukke livsgnisten, antænder og aktiverer ressourcer og uudnyttede potentialer. Heri ligger håbet, som kan skabe en helt ny fortælling og forestilling om den rejse, vi sammen er på. Både som syge, men også som familier og som system.

mestrer kunsten at være sammen med mig på mine præmisser og skabe et godt hverdagsliv sammen med den, jeg nu er ved at blive til og de ressourcer, jeg har, så kan jeg måske ligefrem være spændt på og glæde mig til dele af rejsen.

Tænk, hvis vi i endnu større udstrækning

Vibeke Drevsén Bach

er MA i Organisations- og proceskonsultation og Int. certificeret underviser i Dementia Care Mapping v. Tom Kitwood. Selvstændig konsulent med firmaet Energy2Work. kontakt@energy2work.dk

“

Tænk, hvis vi evnede at indrette rammerne for rejsen fra rask til syg, så den understøttede ressourcer, tab og menneskelige behov af alle slags. Måske vil det vise sig, at det i sidste ende er os, der skal lære af dem!

Jeg har, som mange andre, tror jeg, indimellem stillet mig selv det spørgsmål, hvordan jeg ville have det, hvis jeg en dag fik stillet diagnosen Alzheimer. En side af mig ville naturligvis frygte udsigten til at miste grebet, forstanden, personligheden og førligheden og samtidig miste relationer og ende mit i dag trykke, sikre og fantastiske liv på et muligvis livløst og tungsindigt plejehjem med andre mennesker i livssmerte og uro, reduceret til at være i kategorien "de demente".

En anden side af mig tænker: Hvis det nu er sådan, så må jeg finde måder, hvorpå jeg kan få det bedste ud af den nye livssituation. I det ligger håbet om at kunne blive fulgt tæt på hele rejsen af mennesker, der holder af andre mennesker, også hvis de har demens. Mennesker, som er fagligt kvalificeret, og som kan kunsten at kombinere faglig viden og målrettede tiltag med stærk indfølelse og stor intuition. Blev dét virkeligheden, så ville jeg ikke være nær så skræmt. Hvis livet er fyldt med livgivende omsorgskunstnere, som

begyndte at tænke og tale om mennesker med demens som medmennesker, der er af samme slags som du og jeg - og endda forbundne med os! Medmennesker som er sendt ud på den største og potentielt mest faretruende og angstprovokerende rejse af alle, rejsen fra rask til syg og i mental, fysisk og social opløsning. Tænk, hvis vi blev mestre i at sætte os i deres sted, udvise ydmyghed og forstå deres kommunikation, tale deres sprog og samtidig løfte trivselsgraderne undervejs!

Tænk, hvis vi evnede at indrette rammerne for rejsen, så den understøttede ressourcer, tab og menneskelige behov af alle slags. Måske vil det vise sig, at det i sidste ende er os, der skal lære af dem! Måske kan vi gennem dem lære at være til stede i dette nu, lade os føre ind i deres verden og virkelighed og være til stede på deres præmisser. Mon ikke vi finder uudnyttede ressourcer, både menneskeligt og på sigt også økonomisk, gemt netop her? Mon ikke vi så kan skabe en verden til forskel? Sammen!